

Független Magyarország

Egy számj 1500 korona.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Mátyás király-tér B. szám. Telefon-szám: 184.	Felkiadó szerkesztő: FODOR KÁROLY.	Előfizetési árak: Helyben negyedévre 100.000 K. Vidékre negyedévre 120.000 K.	Egy szám 1500 korona.
-------------------------------------	--	--	---	------------------------------------

Ságodi Károly

Jánosalmi parasztagda neve rövidesen fogalom lesz a megyében. Ságodi Károlyból közmondást fognak csinálni s másokkal való összehasonlításban úgy fog szerepelni Ságodi, hogy azt fogják mondani nagylelkű, önzetlen és a közért talán vagyoni viszonyain felül is minden áldozatra kész, mint a jánosalmi Ságodi.

Ki ez a Ságodi, aki a parasztagdák szűkmarku glédájából, az ismeretlen homályból kilép: felível a nyilvánosság cégtáblájára és a cselekedete vezércikké szellemül. Ki ez a Ságodi, akit mintának állítanak oda, aki követendő példa lehet a szűrés szivek és tevékenységén, akire minden közjóra indított akciónál hivatkoznak s azt szeretnék, ha nem egy, hanem sok Ságodi nőne ki a bácska horzontokon a szűk látású parasztlélek erdejéből.

Jánosalma már hosszú évek előtt nagy akciót kezdeményezett egy polgári iskola megteremtéséért, de az iskola elmaradt, mert mindig avval álltak elő a kiesinltek, hogy sokba kerül, nem bírja el a község (16000 lakosa van Jánosalmának, ugyanakkor a megyeszékhely és erősen fejlődő Szekszárdnak csak 14.000.) nem bírja az adóiramat a nép, amely már amúgy is agyon van terhelve. A polgári iskola krealálása azonban közszükség, mert lehetetlen állapot az, hogy a gyermekek Halasra, meg Bicsalmásra járjanak be mindennap vonaton, hogy egyenek a tudásfajának gyümölcséből. Elvégre Jánosalma már van akkora község, amelyik megérdemli, hogy neki, magának is külön legyen egy polgári iskolája.

És legutóljára, szombaton és vasárnap künt járt az alispán Jánosalmán, ahol tárgyalásokat folytatott a városzamba menő nagyközség vezetőivel. Az eszmecsere során ismét a kishitűség a bűnös nemtörődömség állt fel a fejét és közülük már el is volt intézve az iskola sorsa: nem kell, mert órási terheket ró fen tartása a községre és a lakosságra.

Ekkor felállt egy egyszerű parasztagda, Ságodi Károly, aki Szaboviyevics alispán buzdító szavaira, melyekkel a jövő konturjait tömör színekkel eszette és mintázta meg, hogy a jövő nemzedék, Nagy Magyarország és az általános kultúra szempontjából miért van szükség a polgári iskola mielőbbi megteremtésére — és felajánlotta, hogy az iskolalap céljaira szívesen áldoz minden hold földje után 50 kg. búzát s mivel 100 hold földje van, fél vagon búzát ajánlott fel erre a célra. Utána még mások is kiléptek az áldozatkészség piacára, de — nem szemrehányásképen mondjuk — egyik sem volt oly gavallér, mint Ságodi, nemcsak, hogy nem erőltette meg magát, de mégcsak a vagyoni viszonyai aányában sem vett részt a nemes akcióban, amelynek célja, hogy a nép megfelelő modern oktatást kapjon. Az alispán nagyszerű akciója és ügybuzgalma így is

összehozott pár perc alatt a megjelenek önkéntes felajánlásából két és fél vagon búzát erre a célra.

Ságodi Károly lezser gesztusa — amellyel miniatúr kiadásban ugyanazt csinálta, mint száz évvel ezelőtt gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar, amikor megteremtette az Akadémiát egy akkor még hatalmas summa, hatvanezer pengő forint felajánlásával — azt mutatja mindenkinek, hogy a nép óhajítja a haladást és szívesen vesz részt azon akcióban, amelyekkel az ő ödvét, javát akarják előmozdítani. Azt szeretnők, ha Ságodi Károly áldozatkészsége nemcsak világító fátyla és nemcsak követendő példa maradna, hanem ha számosan követnék is a nagyszerű utmutást és ha sok Ságodi Károly lenne ne csak Jánosalmának, hanem Bácska minden községének és — Bajának.

Előállítás közben megmérgezte magát a mulatósi halasi lisztkereskedő.

Tegnap, kedden este negyed 8 órakor nagy sürgős-forgás színhelye volt a Nemzeti szálloda emeleté, ahol a 39-es számú szobában megmérgezte magát egy halasi lisztkereskedő, aki arról híres itt Baján, hogy nagyokat mulat szőlőben, vagy éppen azokkal, akikre rátalál. Kun Sándorné halasi lisztkereskedő, aki jelenleg kényszerbetegségi tárgyalások alatt áll, ahová költéséges életmódja és fene nagy uri passzió miatt jutott, néhány éve kezdett idejárni Bajára és itt nemcsak mulatott és dalolt cigánnyal, hanem igen ismert alakja lett a bajai éjjeli életnek.

Kun Sándorné életmódja felült a rendőrségnek is, amely figyelni kezdte életmódját. Egyszer a rendőrség Kun Sándornét az egyik éjjeli mulatóban fogta el mulatás közben, mire a rendőrség előállította és a megindított rend-

őri eljárásnak az lett a vége, hogy Kun Sándornét zajos és tivornyás élete miatt kitiiltották Baja város területéről. Kunné azonban — állítólag — kiesinlta a belügyminisztériumban, hogy a kitiiltó határozatot visszavonják, mert azután is sűrűn eljárógatott Bajára.

Legutóljára hétfőn este állított be Bajára hosszú vadmacska szőrmebundában a 45 éves halasi lisztes asszony. Itt még hétfőn este nagy mulatozást vitt véghez a Nemzeti Kávéházban bajai fiatal emberekkel és minden pénzt elverte, úgy, hogy másnap, kedden briliáns ékköves gyűrűjét elzalogosította, hogy pénzt szerezzen, mert kedden este vissza akart utazni Halasra.

Este 7 órakor a szállodában egy detektiv jelent meg, aki Braun István szobafőpincérnél az után érdeklődött, hol lakik Kun Sán-

dorné. Braun főpincér a 39-es számú szobába vezette, ahol véletlenül egyedül ott volt Kun Sándorné is. A detektiv felszólította, hogy kövesse a rendőrségre. Kunné azonban megtagadta az engedelmességet és megkérte Braun főpincért, hogy menjen át a rendőrségre és valamelyik rendőrtisztet kérje meg, hogy jöjjön a szállodába. A főpincér el is ment s nemsokára meg is érkezett a szállóba dr. Dobó Árpád rendőrtanácsos, inspekciós rendőrfőtiszt egy rendőr kíséretében.

Kunné sirni és kiabálni kezdett, majd előkapott valamit, azt lenyelte s utána az ágyra vetette magát. Kunné állítólag mérget vett inkább be, csak eő ne állithassák a rendőrségre. Más hírek szerint nem veszélyes port vett be és a rosszulletet, megmérgezést is azért szimulálta, hogy a rendőrségtől szabaduljon. A rendőrség a mérgezés után mentőkért telefonált, de mikor azok megérkeztek, Kunné nem akart velük menni, hanem azt mondogta, hogy autót hozzanak, hogy ő autón meheszen ki a kórházba. Dr. Dobó rendőrtanácsos utasítására két mentő hordágyat vitt fel az emeletre, arra ráfekették a felbűnési viselkedésében szenvedő lisztkereskedőt és negyed nyolc órakor levie a mentőkocsizhoz, kiszállították a kórházba.

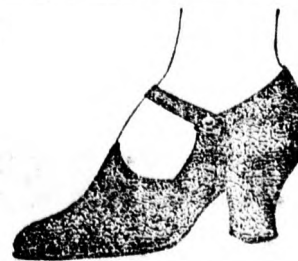
Szerződés nélkül maradt színészek színháza.

Azok a fővárosi és vidéki színészek, akik az általános leépítés folytán szerződés nélkül maradtak, a fővárosban állandó színházat létesítettek, még pedig a József városban, az Alföldi ucca 13. szám alatt. A Józsefvárosi Szinkörben nem este, hanem déltán tartják az előadásokat, még pedig a lehető legolcsóbb helyárak mellett. Pénteken lesz a megnyitó előadás, amely alkalommal „A cigánybáró” kerül színre.

Tartós! Elegáns! Kényelmes viselet!

a jó

„Kattarinka-cipő”

Sláger árak: Női francia fekete félcipő lakk díszrel — — — K 210.000
Férfi fekete cipő (garantált minőség) — — — K 250.000

Telefonszám: 206

BAJA, br. Eötvös ucca 2. sz.

Lázár Sámuel

Vörösmarthy ucca 8. sz.
(Központival szemben.) Tel. 272.

<p>OPTIKA szemüvegek, csipetlők eredeti (védjegyes) Zeiss és Meniscus lencsékkel. Receptmunkák s javítások gyorsan, pontosan s olcsón készülnek.</p>	<p>FÉNYKÉPÉSZETI cikkek és készülékek nagy raktára, szakfényképezőknek külön nagybani osztály. Gyári árákból nagy arányú kedvezmény.</p>	<p>SPORTSZEREK footballok, football cipők, vívófelszerelések, raketek, tennis labdák, boxfelszerelések stb. A világhírű Liga-Scrum készítmények délmagyarországi egyedüri értékesítője.</p>	<p>RÁDIO KÉSZÜLÉKEK s alkatrészek, villamosági anyagok, erős és gyengeáramú készülékek legolcsóbb napi áron.</p>
---	---	--	---

Belegapolási cikkek, gummiáruk, kötszerek „Tetra” Hygienikus babakelengyék nagy választékban. Szabadalmazott „Compress” haskötők mórtek után készülnek.

Vasut, vagy kikötő.

A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Baját nagyon közelről érdeklő szavak hangzottak el. A baloldali ellenzék azt követelte, hogy a november havi lakbérémelést és a kiostári házhátszórészesedést halassza el a kormány és kívánta, hogy minden egyéb tárgy félreállításával ezt tárgyalja a nemzetgyűlés. E-re adott válaszában a miniszterelnök Bajára vonatkozólag ezeket mondta:

Bethlen István gróf miniszterelnök: ... azt mondja az ellenzéki felszólaló, hogy a bajai határszéli vasut tárgyalása nem olyan fontos ...

Hegymegi Kiss Pál: A kereskedelmi miniszter ur sem volt jelen a mai bizottsági tárgyaláson!

Málasits Géza: Pedig éppen Bajai város képviselője!

Bethlen István gróf: ... lehet, hogy a tisztelt ellenzéki képviselő urak nem tulajdonítanak jelentőséget a Bajai határszéli vasutnak, de hát a nemzetgyűlésnek a kisebbjelentőségű ügyeket is le kell egyszer tárgyalnia.

Itt Baján a miniszterelnöknek ezek a szavai talányként hangzanak, mert senki se tudja milyen új vasutról lehet szó. Vagy a Bajai-Dunapataji — Kunszentmiklósi vasutvonalról van szó, vagy talán nem is arról, hanem a bajai téli és kereskedelmi kikötő építéséről. Remélhető, hogy rövidesen mégis csak kiderül, hogy vasutat, vagy kikötőt akarnak építeni.

— Elmosta az eső a leventenapokat. Bácsmadarason, Bácsalmás, Katymár, Kunsbaja, Mátételke és Tataháza részvételével vasárnap kellett volna megrendezni a leventenapot, az eső miatt azonban teljesen elmaradt. — A bacsabokodi leventenapok Borsód, Csávoly és Felsőszentiván község leventéinek kellett volna résztvenniük, de az eső miatt egyes községek, mint Felsőszentiván és Csávoly leventéi nem jelentek meg, mire a borsódi és bokodi leventék csak háziversenyt rendeztek.

LEGJOBB CIPOKET

legolcsóbban árulja Baján
Fischer Pál divatüzlete.

Sár-, hó- és házicipők
nagy választékban

Nézzé meg kirakatainkat!

Keserűnek találják a cukrot a bacsikai és bajai cukorrépa termelők

Sérelmek és panaszok a cukorrépa-beváltás körül, amik minden ősszel kiújulnak minden cukorrépa-kampánykor. — A cukorgyárak elvadítják a gazdákat a cukorrépa-ermeletéstől.

Az utóbbi években minden ősszel, amint beköszönt a cukorrépa-kampány, kiújul a harc a cukorrépa-termelők és a cukorgyárak között. A termelők panaszkodnak és fűző-fához szaladgálnak, hogy valahol segítséget kapjanak a magyar kiellenségben. De nincs senki, aki megvédje őket a cukorgyárak diktatúrájától: a cukorrépa-termelők ki vannak szolgáltatva a cukorgyáraknak.

Most a következő panaszokat költötték a termelők csokorba és terjesztik megfelelő fórum: a földművelésügyi kormány elé:

A múlt évben abban állapotok meg a cukorrépa-termelők a cukorgyárakkal, hogy 240 aranykoronáért veszi át métermázsáját a cukorrépanak. Akkor egy aranykorona 17.500 papirkoronával volt egyenlő, vagyis egy mm. cukorrépa így 35.000 koronába került volna. Amikor a cukorgyárakkal megkötötték ezt a megállapodást, nem gondolhatták előre a gazdák, hogy az aranykoronapapíros értékelés idők során le fog szállni, így leszálit az idén egy aranykorona 14.500 papirkoronára s így egy mm. cukorrépaért 29.000 koronát fizetnek a gyárak. Itt tehát összességében mm-ként 6000 papirkoronával károsodtak meg a gazdák.

A megállapodás tartalmazta azt is, hogy a cukorrépa-termelők minden eladott mm. cukorrépa után fél q répaszeletet kapnak vissza ingyen, illetve azok a termelők, akik messze laknak s akiknek így nem volna rentábilis a répaszelet átvétele a szállítás miatt, a cukorrépa árának egy negyedét kapják vissza répaszelettel cimen, vagy mm-ként 8750 korona járna a gazdáknak, a gyárak azonban csak 3000 koronát hajlandók ilyen cimen pro méter megéríteni. A gyárak avval indokolják eljárásukat, hogy az idén óriási bőségben termelt takarmány és nem fog a répaszelet.

A harmadik panasz az, hogy a cukorgyárak minden mm-áza után levonnak 100 koronát forgalmi adóra, amit erősen sérelmeznek a gazdák, mert az őstermelők terményeik után nem fizenek forgalmi adót; a cukorgyárak azonban azt hangoztatják, hogy miniszteri rendelet alapján nekik ehhez joguk van, de viszont nem hajlandók megmutatni ezt a miniszteri rendeletet.

A negyedik panasz pedig az, hogy a cukorrépa-termelőknek a hagyományos szerződés szerint járó kedvezményes cukor kg-ját 16.500 koronájával adja a gyár,

holott annak 15.900 koronaa a nagybani ára.

A cukorrépa-termelőket módfelett elkedvetlenítik ezek a jelségek és sokan elhatározták, hogy teljesen beszüntetik a cukorrépa-termelést, mert nem hagyják minden évben magukat utasítani a gyárak által. A bacs megyei cukorrépa-termelést, úgy hogy az idén a múlt évhez képest a feére esőkként a cukorrépa-termeés. Hozzájárult ehhez még az is, hogy az idén alig 70-80 q répa termelt kat, holdanként, míg a múlt évben 150 q termelt.

A cukorrépa-termelők legközelebb értekezletet tartanak, amelyben pontról pontra memorandumba foglalják sérelmeiket s bejelentik, ha azokat legott nem orvosolják s a cukorrépa-beváltás nem úgy történik, hogy 10 q cukorrépaért adnak egy q buzát, mint pékében, akkor jövőre beszüntetik a cukorrépa-termelést, amiből kiszámíthatatlan kár háramlik az országára. A cukorgyárak mostani politikájukkal elszoktatják a gazdákat a cukorrépa-termeléstől.

A cukorgyárak ez a politikája eredményezte azt, hogy a gazdák Bácskában nagyon sok felé cukorrépa helyett kukoricát vetettek s ez az oka, hogy oly sok a kukoricával bevett terület.

HIREK.

Dr. Nemes József bucsuzik.

Bucsuzó levelet kaptunk ma. A régi harcos gárda egyik katonája int bucsut annak a városnak, amelyben lelte ifjuságát, amelyben ideálókért harcolt, amelyben barátai voltak. Dr. Nemes József ügyvéd, Bajai város tisztviselői bizottságának elnöke több évtizedes munka után, családi viszonyai folytán — távozik a városból, távozik ismerősei, barátai, iskolatársai köréből.

Ez a lap, ennek a lapnak a redakciója kemény tusúkat vitt az elvek harcmezéjén dr. Nemes-sel. Más volt az ő politikai ideálja és más a mi eszményünk. Tolla állottunk egymással szemben. Ő a hatvanhetes kiegyezésben volt hite, mi Kossuth Lajos függetlenségi zásznárára esküd-

Hirneves festőművészek képeinek kiállítása a Nemzetiben

Ma új képek érkeztek. — Nyitva reggel 9 órától este 8 óráig

Eddig csak fantázia volt, de most már valóság. Női fél lakk kapniscipők kiváló jó minőség 210.000 korona. Külföldi egész magasszárú legfinomabb kiviteiben 230.000, női egyes párok 150-től, férfi cipők 200.000 koronától csak

Stellnerner, Baja, Vörösmarthy u. 1. sz. (Grauug ház.)

és annak voltunk mindenkor harcos katonái. Küzdöttünk, verkedtünk, de soha az elvek mezejéről le nem tértünk. Az a gárda, amelynek soraiban dr. Nemes küzdött, nem látta az ellenfélben az ellenséget.

Az idők vészes viharai elmosták az elmentétek határvonalait és a súlyos időkben megértettük egymást. Ma, amikor az egykori ellenfél, mint jóbarát bucsuzik, a volt ellenfél megbecsülésével mandunk istenhozódót. Baja város egy hűséges, jó polgárát veszti dr. Nemes Józsefben. F.

Tűr István emlékezete Tűr István tábornok születésének századik évfordulója alkalmából Gonda Béla a tábornok életrajz írója szombaton este a Magyar Művelődési és Építési Egyesület felelőseit tartott Tűr Istvánról és annak működéséről. Különösen ismertette a Ferenc csatorna építésének történetét.

Hozzáfoglaltak a kaszárnyai tiszti lakások építéséhez. A F. M. tegnapi számában jelentettük már, hogy tegnap délután járt Baján Magyar eredetű, a budapesti tértarancnagyság építészeti osztályának a főnöke, aki erre jött, hogy a kaszárnya udvarán befelé az építési feladatokat nézve új tiszti lakásokat építtessen, aminek megépítéséhez már hozzá is fogtak az egy hónap alatt a terv szerint el is készült, úgy hogy a kaszárnyacsoport átadásakor ezt a tiszti lakást is, mint teljesen elkészült lakást fogják átadni. A lakásnyáron épített volna még legalább két lakást is, hogy az is enyhítsen a lakásnyáron, mert ezzel a kaszárnyai új lakásokba költözhető tisztek lakásnyáradulnak fel.

Kik élnek még Deák Ferenc családjából? A kender Deák-családnak még több tagja él. Deák Ferenc portá- és tévedésszerű (Budapesti) Deák Iván zalamegyei főbíró, Deák Jenő polgári iskolai igazgató (Budapest) s ennek fia Pál, valamint Deák Péter volt nagy kanizsai rendőrkapitány a francia hadseregben szolgáló két fia akkor is ezidőszerint a kender Deák család.

Az első magyar szingizsgató sirméleke A csanádpatolai temetőben nyugszik az első magyar szingizsgató. Kelemen László, akinek síhelyét emlékoszloppal kívánják megjelölni. A helygymintiszter az emlékoszlopnak megengedte, hogy a törvényhatóságoktól, irodáktól és társadalmi egyesületektől felhívás útján pénzbeli adományokat gyűjthessen.

Pincét találtak a kaszárnyában. Tegnap a régi honvéd kaszárnyában valami földmunkát végeztek. Ásás közben egy eddig ismeretlen nagy, jól kiépített pincére bukkantak. A pincét természetesen feltárják és fel fogják használni.

A garai nagy lakzi. Gara községben megismétlődött a csávolyi menyegző lukulusi lakomája.

A Független Magyarország az elmúlt héten adott bő tudósítást a csávolyi nagy lakodalomról s most ismét alkalomunk van egy ilyen nagy esküvőről és hétköznapra szóló nagy lakzról hírt adni. Itt a zrítori televényű Bácska gazdag humuszán nem megy ritkasá számba egy-egy ilyen nagy esküvő, de a lapok mégis a közönséges házassági hírek sorából magasan kiemelkedőnek tartják, mert ilyenkor látjuk, hogy a népnek jól megy és a nép mulat, ha alkalma van rá.

Tegnap hétfőn tartották esküvőjüket Gara község két leggazdagabb polgárának gyermekei: Özy Gattai Antalnénak (férjét két évvel ezelőtt bika tiporta agyon) Péter nevű fia vezette oltár elé Mayer Pálnak Erzsébet nevű leányát.

A hétfő délelőtti esküvő után 350 terítékes nagy lakodalmi ebédet adtak Gara község nagyvendéglőjében, amelyre hivatalos k voltak az összes garai előkelőségek, minden tisztviselő,

Hivatalnok vendég mintegy ötven vett részt a nagy lakzán, amelyen ott volt a kerület nemzetgyűlési képviselője, dr. Láng János is.

A lakodalmi ebédre levágtak négy hizott disznót, egy csomó malacot, négy borjút, 200 kacsát, libát, tyúkot, pulykát. A lakodalmi ebéd elfogyott több mm. kenyér, hihetetlen tömegű háziilag készített sütemény, azonkívül torta és cukrászsütemény.

Az ebédhez és vacsorához természetesen öbört és sört, valamint rámpást és mustot kvantum satis szervizáltak fel. A nagyvendéglő előtt külön álló asztalok voltak felállítva, amelyeken mindenkinél adtak enni és inni, aki odament.

A vőlegény elegáns volt smokingjában, a menyasszonyon is diszkrét színezésű, díztingvált ruha volt. A lakodalmi ebéd megjelent vendégek csaknem mind végig magyarul beszéltek, noha ez a gazdag hácskai község

egyébként tipikus német ajkú község.

Az ebédet nagyon elegánsan szervizálták fel, úgy szintén a vacsorát, úgy hogy az a legelőkelőbb házaknak is a diszére vállnék.

A lakodalom kedden még tart.

MOZI

Október 29-én, csütörtökön ó. u. 6. és este fél 9 órai kezdettel.

Metro Goldvin filmgyár világtárlakciója. - A budapesti Uránia és Mozgóképtájon múlt heti szerezési mősora.

LON CHANEY a Notre-Dami toronyőr főszereplőjével.

Aki a pofonokat kapja...

Leonid Andrejev világhíri drámája 7 felvonásban. A nő főszerepben egy nálunk még ismeretlen filmszínésző Norma Shearer mutatkozik be. Egész biztos, hogy a közönség első látásra szeretettel fogja fogadni.

E sörangya része van tiszta gyönyörűségünkben a bohóc kreatójának, Lon Chaney-nek. Tökéletes drámái filmszínész őt akinek nem ez az első olyan alakítása, mely méltó arra, hogy azerte a világos dicsőséggel röpítse szét nevét. Az, amit produkál a filmen, elképzelhető drámái színjáték legmagasabb fok. Egyetlen mozzanata sincs, amikor ne utalkodnék a vászon sugárzó bükkörén úgy, mint nézői szívében.

A második film

A polgármester kisasszony.

Rendkívül bájos vigjátékszerű T felvonásban. Főszerepben:

Viola Dana

A Corvin-nyomda tulajdonosai és tehnikai személyzete, valamint a Független Magyarország szerkesztősége és kiadóhivatala fájdalommal megilletődéssel jelentik, hogy hűséges és odaadó munkatársunk

Weisz Antal

életének 24-ik évében hosszú, győtrő szenvedés után az élek sorából elköltözött. Szeretett karácsonkat október hó 28-án délután fél 4 órakor helyezik örök nyugalomra.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Vegyen vagy rendeljen

férfi, fiu- és gyermekruhát készen vagy mérték szerint

Dávid Jakab Fia szabónál,

mert ott szép, jó és olcsó.

Elsőrendű

Crème likörök

minden ízben, egy literes gyönyörű üvegben

65.000

korona.

Gerbeaud

különlegességek nagy raktára

Boros és Grosz-nál.

Telefon: 270.

